

Twintig jaar co-ouderschap in Vlaanderen: een stand van zaken

An Katrien Sodermans¹ & Sofie Vanassche^{*1, 2}

Inleiding en situatieschets

De wijze waarop moeders en vaders hun kinderen samen opvoeden is de afgelopen decennia drastisch gewijzigd. In de naoorlogse periode was het mannelijk kostwinnersmodel dominant: vader ging buitenshuis werken en zorgde voor het inkomen en moeder ontfermde zich over huishouden en kroost. Een genderspecialisatiemodel was de logische afspiegeling van de afhankelijkheid tussen de man en vrouw en de verbreking van een huwelijk was in die tijd haast ondenkbaar.

Tegenwoordig zijn man en vrouw allebei kostwinners, zijn relatiebreuken niet meer weg te denken uit onze hedendaagse samenleving en wordt het normaal gevonden dat vaders mee hun kinderen opvoeden. Waar vroeger het echtelijk systeem de belangrijkste spil van het gezin was, is dat nu veeleer het ouder-kindsysteem. De relatie tussen twee liefdespartners is niet langer onvoorwaardelijk (“tot de dood ons scheidt”), maar de relatie tussen ouders en hun kinderen is dat eens te meer.

Deze gewijzigde genderopvattingen rond ouderschap gingen hand in hand met twee belangrijke wetswijzigingen. In 1995 werd het gezagsco-ouderschap ingevoerd, dat vooropstelt dat beide ouders samen verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Ongeacht of ze getrouwd, samenwonend of gescheiden zijn, worden ouders verondersteld om ‘samen’ alle belangrijke beslissingen omtrent hun kinderen te nemen. Dit had vooral gevolgen voor gescheiden koppels. Tot dan kreeg één ouder na een scheiding het hoederecht over de kinderen, terwijl de andere ouder slechts bezoekrecht had. Door het genderspecialisatiemodel was het meestal de moeder die het hoederecht toebedeeld kreeg. Zij had zich immers al die tijd over hen ontfermd. De wet van 1995 gaf dus vooral vaders de kans om bij het leven van hun kinderen betrokken te blijven na een scheiding.

De wet van 1995 sprak zich niet uit over de verblijfplaats van het kind. Ondanks de invoering van gezagsco-ouderschap, bleven de meeste kinderen na een scheiding permanent bij hun moeder wonen (al dan niet aangevuld met een weekend om de

* sofie.vanassche@soc.kuleuven.be

1 Family and Population Studies, Centre for Sociological Research, KU Leuven

2 Post-doctoraal onderzoeker FWO

twee weken bij vader). Vaders hadden op papier dus wel ouderlijke rechten gekregen, maar ze hadden vaak moeite om deze uit te oefenen, omdat ze hun kinderen weinig bij zich hadden. Opvoeden vereist namelijk een minimum aan contact tussen ouders en kinderen.

Na jarenlange inspanningen en lobbywerk, hoofdzakelijk aangevoerd door vaderbewegingen, werd in 2006 het verblijfsco-ouderschap als prioritair te onderzoeken verblijfsregeling wettelijk ingevoerd. De bedoeling van deze wet was om de relatie tussen kinderen en hun beide gescheiden ouders te bevorderen en om het aantal disputen in de rechtszaal te beperken. Het verblijfsco-ouderschap werd ingevoerd als de meest geprefereerde verblijfsregeling na een scheiding. Meer specifiek stelt de wet dat, indien ouders het niet eens geraken over een verblijfsregeling voor hun kinderen, de rechter het verblijfsco-ouderschap prioritair moet onderzoeken en eventueel kan opleggen. De belangen van ouders en kinderen zijn sedert de invoering van deze wet evenwaardige beslissingscriteria.

Vandaag zijn we ruim 20 jaar na de wettelijke invoering van het gezagsco-ouderschap en bijna 10 jaar na de invoering van verblijfsco-ouderschap als geprefereerd model. Tijd dus om een stand van zaken op te maken en kritisch te reflecteren over wat deze wijzigingen teweeggebracht hebben voor gescheiden koppels, hun kinderen en de ruimere samenleving.

Gezagsco-ouderschap in de praktijk

Vlaamse onderzoeksresultaten leggen een contrast bloot tussen de juridische norm van gezagsco-ouderschap en het effectief samen opvoeden van kinderen door ex-partners (Vanassche & Matthijs, 2013; Vanassche & Sodermans, 2014). Slechts een derde van de gescheiden ouderparen heeft frequent contact, overlegt over de opvoeding of neemt samen belangrijke beslissingen over de kinderen. Ruim een kwart van de gescheiden koppels met minderjarige kinderen communiceert nooit onderling over de opvoeding van de kinderen. Zij die wel communiceren over hun kinderen doen dit meestal heel sporadisch, wat daarenboven gepaard gaat met conflicten. Het blijkt dus niet zo gemakkelijk voor ex-partners om gezamenlijk ouderschap waar te maken. Eigenlijk is dat niet eens zo vreemd voor twee mensen die net beslist hebben om hun relatie te beëindigen. De samenleving vraagt enorme inspanningen van ex-partners door ouderschap los te koppelen van partnerschap.

Als antwoord op deze uitdaging zien we een toename in het aantal initiatieven om gescheiden ouderparen te ondersteunen bij hun gezamenlijke opvoedingstaak. We denken hierbij aan websites en folders, onderhoudscalculators, scheidingscoaches, scheidingscholen en de ontwikkeling van mobiele applicaties om co-ouderschap te faciliteren. Hoewel we geloven in het belang van informeren, sensibiliseren en faciliteren, willen we hier ook twee kanttekeningen bij plaatsen. Ten eerste hebben bepaalde van deze initiatieven een (te) commerciële insteek en bestaat het risico dat het welzijn van de gebruikers ondergeschikt wordt aan winstbejag. Ten tweede dreigt

een wildgroei van *ad hoc*-initiatieven ervoor te zorgen dat mensen door de bomen het bos niet meer zien. Wij zien een belangrijke rol weggelegd voor de verschillende overheden in ons land om deze initiatieven te evalueren en mensen hierover te informeren.

In tegenstelling tot het beperkte opvoedingsproject met de ex-partner, zoeken gescheiden ouders vaak hun opvoedings-‘toevlucht’ bij hun nieuwe partner (dus de plusouder van het kind) (Vanassche & Matthijs, 2013). Met hem of haar spreken ouders wel vaak over de opvoeding van hun kinderen en nemen ze belangrijke beslissingen. Bovendien blijkt dit allemaal gemakkelijker te gaan dan met hun ex. Deze vaststelling opent het debat naar de rechten en plichten van biologische versus sociale ouders. Terwijl er in bepaalde landen een trend is in de richting van de erkenning van meervoudig ouderschap (*multi-parentalité*), stelt het Belgische model het biologisch ouderschap binnen de contouren van een huwelijk, en het twee-oudermodel erg centraal. In realiteit woont een groot deel van de kinderen gedurende een lange periode samen met een plusouder die vaak ook actief betrokken is bij de opvoeding van de kinderen en met wie ze doorgaans een goede band hebben (Vanassche & Matthijs, 2012, 2013). Is het negeren van deze sociale ouderrol binnen het Belgisch recht nog wel houdbaar? Deze vraag rijst trouwens niet alleen voor gezinnen na een (echt)scheiding maar evenzeer voor donorfamilies en holebigezinnen. In de laatste jaren waren vooral de belangenvertegenwoordigers van deze laatste twee groepen present in het publieke debat rond de sociale ouderrol, terwijl vertegenwoordigers van plusouders eerder aan de zijlijn bleven. Een uitzondering bestaat in het erfrecht. Daarin werd een belangrijke hervorming verwezenlijkt, waardoor de successierechten verschuldigd door stiefkinderen vergelijkbaar werden met die van biologische kinderen - op voorwaarde dat er een testament, een overlijdensverzekering of dergelijke bestaat. Is het toeval dat net voor de intergeneratiele overdracht van financiële middelen de eerste stappen richting de erkenning van meervoudig ouderschap werden gezet?

Verblijfsco-ouderschap in de praktijk

De beurtelingse huisvesting van kinderen na een scheiding heeft de laatste decennia erg aan populariteit gewonnen in Vlaanderen (Sodermans, Vanassche & Matthijs, 2011; Sodermans, Vanassche & Matthijs, 2013a). Ongeveer een derde van de kinderen met gescheiden ouders woont deeltijds bij moeder en vader en bij recente scheidingen (na 2006) loopt dit cijfer op tot pakweg de helft. Er is een zekere variatie in de manier waarop verblijfsco-ouderschap wordt ingevuld, maar de dominantie van de week-weekregeling (afwisselend één week bij mama, één week bij papa) is heel opvallend. Dit wordt mogelijk gestimuleerd vanuit juridische kringen waar de week-weekregeling gepromoot wordt omdat ze de gelijkwaardigheid van de moeder- en vaderrol benadrukt. De vraag is of dit altijd in het belang is van het kind en van beide ouders. Want zeker niet in alle gezinnen met kinderen in verblijfsco-ouderschap

namen moeder en vader voor de scheiding een gelijk deel van de opvoedingstaken op zich. Uit het jongste tijdsbestedingsonderzoek van de VUB blijkt immers dat vrouwen op weekbasis nog steeds acht uur meer besteden aan huishoudelijk werk, kindercare en opvoeding dan mannen. Traditionele rollenpatronen zijn dus nog steeds massief ingebed in onze samenleving. Deze worden stevig uitgedaagd bij de verwezenlijking van een verblijfsco-ouderschap na een scheiding waarbij man en vrouw plots alle taken (deeltijds) moeten opnemen. Een mogelijke redenering is dat de verblijfsregeling na de scheiding een weerspiegeling is van de tijd die ouders voor de scheiding aan opvoedingstaken besteedden, de zogenaamde *approximation rule* (Warshak, 2007). Maar de vraag is of beide partners dit altijd wensen en of dit noodzakelijk de 'beste' regeling is? Het is volgens ons vooral belangrijk om een verblijfsregeling te maken op maat, die rekening houdt met de voorkeuren en mogelijkheden van beide ouders (bv. inzake de combinatie van betaalde arbeid en opvang van kinderen) en het kind (bv. persoonlijkheid, vrijetijdsactiviteiten). Het exact verdelen van kinderen mag niet zonder meer het uitgangspunt zijn bij het uitwerken van een verblijfsregeling.

Uit internationaal onderzoek, vooral uit de Verenigde Staten, blijkt dat verblijfsco-ouderschap het welzijn van het kind ten goede komt (voor een overzicht, zie: Bauserman, 2002). Deze onderzoeken waren gebaseerd op een context waarin verblijfsco-ouderschap een vrije keuze was en niet wettelijk geïnstalleerd was. Dit roept uiteraard het probleem van selectiviteit op. Waren kinderen in verblijfsco-ouderschap beter af door het co-ouderschap op zich (en dus het blijvend contact met beide ouders) of hadden de ouders die kozen voor deze regeling bepaalde kenmerken (hoger inkomen, hogere betrokkenheid bij hun kinderen voor de scheiding, betere communicatievaardigheden) die ervoor zorgden dat hun kinderen zich beter voelden? Omdat we hier geen eenduidig antwoord op kunnen geven, is het niet zonder gevaar om de resultaten van deze onderzoeken zomaar te extrapoleren naar onze Vlaamse context.

Vlaamse resultaten tonen aan dat er, mede door het gewijzigde juridische kader, stilaan een verschuiving heeft plaatsgevonden in het type gezinnen dat kiest voor een verblijfsco-ouderschap (Sodermans, Matthijs & Swicegood, 2013). Waar dit vroeger eerder voorbehouden was voor ouders met een hoger inkomen en een hoger opleidingsniveau, is het stilaan ook bij een ruimer publiek ingeburgerd geraakt. Op zich is dit proces van democratisering en sociale diffusie een positieve trend. Een andere evolutie stemt ons minder positief. Vooral sinds de invoering van de wet in 2006 zijn er opvallend meer conflictueuze koppels die opteren voor verblijfsco-ouderschap. Dit is een latent effect van de nieuwe bilocatiwet die het deeltijds ouderschap naar voor schuift als een ouderlijk recht. Ook al is dit terecht, het gevaar bestaat dat ruziënde ex-partners het niet realiseren van een verblijfs-ouderschap zien als een persoonlijk falen of een overwinning door de tegenpartij. Daarnaast stelt de wet van 2006 dat verblijfsco-ouderschap bij uitstek moet worden onderzocht in geval van onenigheid tussen scheidende ouders. Dit staat haaks op het feit dat samen opvoeden een zekere inspanning vraagt van de ouders om afspraken te maken en samen beslissingen te nemen.

Verblijfsco-ouderschap heeft ten slotte ook een financieel prijskaartje. De zelfselectie van ex-partners met hoge inkomens en een hoog opleidingsniveau loopt dus niet louter via de culturele dimensie (bv. visie op 'goed ouderschap'), maar heeft ook een structurele component. We moeten erover waken dat een geslaagd co-ouderschap geen *upper class*-fenomeen wordt omwille van de hoge kosten die samengaan met het huren of kopen van (twee!) voldoende grote woningen, het extra transport en de dubbele aankoop van dagelijkse benodigdheden. Want hoewel deze materiële zaken minder belangrijk zijn voor het welbevinden van kinderen dan weinig conflict en een hechte ouder-kindband, vergemakkelijken ze het leven van deze gezinnen wel aanzienlijk.

Co-ouderschap en het welzijn van kinderen

De internationale bevinding dat kinderen in verblijfsco-ouderschap een hoger welbevinden hebben na een scheiding dan kinderen in eenouderverblijven komt minder sterk naar voor in Vlaanderen (Sodermans & Matthijs, 2014; Sodermans, Vanassche & Matthijs, 2013b; Vanassche *et al.*, 2013). Op zich blijkt niet zozeer de verblijfsregeling gerelateerd aan het emotioneel welbevinden van Vlaamse kinderen, maar wel het hebben van een goede band met beide ouders, een hoge ouderlijke betrokkenheid bij de opvoeding en de afwezigheid van ouderlijk conflict. *Doing family* blijkt dus veel belangrijker dan de gezinsstructuur op zich.

We zien wel dat kinderen in verblijfsco-ouderschap een betere relatie met hun moeder én vader hebben dan kinderen die hoofdzakelijk bij één ouder wonen. Desondanks vertonen kinderen in verblijfsco-ouderschap geen hoger welbevinden. Het voortdurende over-en-weer verhuizen, het ontbreken van één 'echte thuis', de discontinuïteit in het vriendschapsnetwerk en in opvoedingsregels tussen beide huishoudens kunnen de positieve kanten van het verblijfsco-ouderschap tenietdoen (Havermans, Sodermans & Matthijs, 2015). Bovendien blijkt dat, indien er veel ouderlijk conflict is, verblijfsco-ouderschap negatiever kan uitdraaien voor kinderen dan een hoofdverblijf bij één ouder (Sodermans, Vanassche & Matthijs, 2013b). Kinderen in verblijfsco-ouderschap hebben dan namelijk meer kans om gevangen te raken in het conflict of om als speelbal gebruikt te worden.

Of ouders dit nu willen of niet, verblijfsco-ouderschap verhoogt de complexiteit in het leven van hun kinderen. Ze hebben niet langer één huis waarin hun gezinsleven zich afspeelt, maar ze moeten leren om hun gezin te herdefiniëren op meerdere locaties. Maar liefst 40% van de Vlaamse adolescenten vindt het over-en-weer verhuizen niet leuk en een kwart zou liever op één plaats blijven wonen terwijl hun ouders afwisselend heen en weer verhuizen (Vanassche *et al.*, 2011). Daarnaast verhoogt het wonen in twee huizen ook de kans om samen te wonen met additionele gezinsfiguren, zoals plusouders en nieuwe broers of zussen (Sodermans *et al.*, 2013a). Enerzijds kunnen deze nieuwe gezinsleden een verrijking zijn van het familiale netwerk van het kind in termen van sociale, culturele en financiële hulpbronnen. Anderzijds kan het

(leren) samenleven met deze nieuwe gezinsleden een moeizaam proces zijn. Iedereen moet zijn nieuwe rol zoeken, verschillende gezins-‘culturen’ moeten op elkaar worden afgestemd en er bestaan weinig standaarden over hoe dit idealiter dient te gebeuren.

Naast de ondersteuning van scheidende partners, zien we ook een groeiend aantal initiatieven om kinderen en jongeren in complexe gezinnen te ondersteunen. We denken hierbij aan websites op kindermaat, spel- en praatprogramma’s in de schoolomgeving, relatieherstel in bezoekenruimtes, inspraak van kinderen in de context van een juridische bemiddeling, enz. Het is hierbij uiterst belangrijk dat kinderen een stem krijgen in het nieuwe gezin. Het is immers niet evident om in twee huizen te wonen, om geconfronteerd te worden met het prille liefdesgeluk van een ouder en diens nieuwe partner, om de ene week het oudste kind in de rij te zijn en de andere week misschien het jongste, of om een verdrietige ouder te belasten met persoonlijke problemen. Hoewel het niet zo vanzelfsprekend is om te interveniëren in de private leefwereld, denken we dat het noodzakelijk is om ouders te sensibiliseren over wat goed en minder goed is voor hun kinderen. Daarnaast moet ook de onderwijswereld actief betrokken worden in het uitstippelen van een beleid rond de uitdagingen van nieuwe gezinsvormen.

Co-ouderschap en het welzijn van ouders

Ook voor het leven van ouders maakt het een wezenlijk verschil of hun kinderen na de scheiding deeltijds, voltijds of helemaal niet bij hen inwonen. Vooral voltijds ouderschap blijkt een belemmering te zijn voor het sociale leven van ouders (Botterman, Sodermans & Matthijs, 2015; Sodermans *et al.*, 2015; Vanassche *et al.*, 2015). In vergelijking met voltijdse moeders hebben moeders in co-ouderschap meer tijd die ze kunnen besteden aan het uitbouwen van hun carrière, aan activiteiten in de vrije tijd en aan het vinden van een nieuwe partner. Wanneer we het sociale leven van niet-residentiële vaders vergelijken met dat van co-vaders, zien we amper verschillen.

Op vlak van gendergelijkheid is verblijfsco-ouderschap dus een goede oplossing. Beide ouders kunnen investeren in hun carrière, in een nieuwe partnerrelatie en in de opvoeding van hun kinderen. Een mooi voorbeeld van een initiatief dat hierop inspeelt zijn de co-ouderscontracten, waarbij gescheiden werknemers in functie van de aanwezigheid van de kinderen de ene week meer uren mogen presteren dan de andere. Waarom dit model ook niet toepassen binnen tweeverdienersgezinnen, waarin beide ouders de mogelijkheid krijgen om zowel in hun carrière als in hun kinderen te investeren? Dit zou een mooi alternatief zijn voor de *Act of Love* of de compensatieclausules die recent werden opgesteld om (genderspecifieke) gevolgen van de taakverdeling binnen het huwelijk na een echtscheiding te neutraliseren (www.genderklik.be).

Verblijfsco-ouderschap kan dus de perfecte katalysator zijn voor het realiseren van een bredere gendergelijkheid inzake ouderschap. Desondanks blijkt uit onderzoek dat gescheiden mannen en vrouwen al snel in traditionele genderrolpatronen vervallen

zodra ze een nieuwe partner hebben (Willekens, Vanderheyden & Mortelmans, 2011). Genderneutrale rolpatronen liggen dus nog niet meteen binnen handbereik, maar het groeiende aandeel deeltijdse (gescheiden) vaders kan deze evolutie mogelijk wel een duwtje in de rug geven.

Conclusie

Samen ouder zijn na een scheiding is de norm geworden, het ideaalbeeld dat wij als samenleving vooropstellen. Helaas blijkt dit (nog) moeilijk realiseerbaar. Echtscheidingsprofessionals klagen dat het aantal vechtscheidingen alleen maar toeneemt en slechts een minderheid van de gescheiden ouders neemt actief samen de ouderrol op.

Wat is hier de oorzaak van? Misschien leggen wij vanuit de samenleving te hoge verwachtingen op aan scheidende ouders. We verwachten van hen in zekere zin meer dan van veel getrouwde of samenwonende koppels, die ook niet alle opvoedingsbeslissingen samen nemen. Bovendien neemt Vlaanderen een pionierspositie in op het vlak van de wettelijke stimulering van verblijfsco-ouderschap. In de meeste ons omringende landen zijn deze debatten nog volop aan de gang en weegt en wikt men de voor- en nadelen van het invoeren van een (verplicht) verblijfsco-ouderschap. In België heeft men geopteerd voor een snelle omslag en daar betalen we nu misschien een prijs voor. Er zijn immers weinig voorbeelden van hoe ‘goed co-ouderschap’ er moet uitzien. Veel ex-koppels kiezen daarom voor een strikte 50-50-verdeling van de kinderen, terwijl gedeeld ouderschap ook op andere manieren kan worden ingevuld. Bovendien ontbreken de inzichten in hoe we ‘goed co-ouderschap’ kunnen faciliteren en is er geen consensus of en hoe dit privaat of publiek dient te worden gestuurd.

De vraag is waar wij als samenleving naartoe willen? Hoewel co-ouderschap verschillende uitdagingen met zich meebrengt, willen we toch niet terug naar af? Het hoederecht voor moeders is vandaag een ver verleden dat niet te rijmen valt met ons streven naar gelijke arbeids- en opvoedingskansen voor moeders en vaders. Hoe co-ouderschap het best vormgegeven wordt voor kinderen is nog niet altijd duidelijk. Daarom moeten we innovatief blijven nadenken over hoe we als samenleving de beste ondersteuning kunnen bieden om gescheiden ouders te helpen samen ouder te blijven.

Bronnen

De meeste resultaten vermeld in deze tekst zijn afkomstig uit het doctoraatsonderzoek van beide auteurs en zijn gebaseerd op de gegevensbestanden van het project “Scheiding in Vlaanderen” (www.scheidinginvlaanderen.be) en het “Leuvens Adolescenten en Gezinnen Onderzoek” (www.soc.kuleuven.be/lago):

- Sodermans, A., Matthijs, K. (sup.) & Swicegood, G. (cosup.) (2013). *Parenting Apart Together. Studies on Joint Physical Custody Arrangements in Flanders*. Leuven: Centrum voor Sociologisch Onderzoek, KU Leuven [PhD-thesis].
- Vanassche, S., Matthijs, K. (sup.) & Swicegood, G. (cosup.) (2013). *Stepfamily Configurations and Trajectories Following Parental Divorce: A Quantitative Study on Stepfamily Situations, Stepfamily Relationships and the Wellbeing of Children*. Leuven: Centrum voor Sociologisch Onderzoek, KU Leuven [PhD-thesis].

Bibliografie

- Bauserman, R. (2002). Child Adjustment in Joint-custody versus Sole-custody Arrangements: A Meta-analytic Review. *Journal of Family Psychology*, 16(1), 91-102.
- Botterman, S., Sodermans, A. & Matthijs, K. (2015). The Social Life of Divorced Parents. Do Custody Arrangements Make a Difference in Divorced Parents' Social Participation and Contacts? *Leisure Studies*, 34(4), 487-500.
- Havermans, N., Sodermans, A. & Matthijs, K. (2015). Residential Arrangements and Children's School Engagement: The Role of the Parent-child Relationship and Selection Mechanisms. *Youth & Society*. doi: 10.1177/0044118X15581167 [online first].
- Sodermans, A., Botterman, S., Havermans, N. & Matthijs, K. (2015). Involved Fathers, Liberated Mothers? Joint Physical Custody and the Subjective Well-being of Divorced Parents. *Social Indicators Research*, 122(1), 257-77.
- Sodermans, A. & Matthijs, K. (2014). Joint Physical Custody and Adolescents' Subjective Well-being: A Personality × Environment Interaction. *Journal of Family Psychology*, 28(3), 346-56.
- Sodermans, A., Matthijs, K. & Swicegood, G. (2013). Characteristics of Joint Physical Custody Families in Flanders. *Demographic Research*, 28(29), 821-48.
- Sodermans, A., Vanassche, S. & Matthijs, K. (2011). Gedeelde kinderen en plusouders: de verblijfsregeling en de gezinssituatie na scheiding. In D. Mortelmans, I. Pasteels, P. Bracke, K. Matthijs, J. Van Bavel & C. Van Peer (Eds.), *Scheiding in Vlaanderen* (pp. 135-51). Leuven: Acco.
- Sodermans, A., Vanassche, S. & Matthijs, K. (2013a). Post-divorce Custody Arrangements and Binuclear Family Structures of Flemish Adolescents. *Demographic Research*, 28(15), 421-32.
- Sodermans, A., Vanassche, S. & Matthijs, K. (2013b). Verblijfsregelingen en welbevinden van kinderen: Verschillen naar gezinskenmerken. *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 3(11), 1-29.
- Vanassche, S., Corijn, M., Matthijs, K. & Swicegood, G. (2015). Repartnering and Childbearing after Divorce: Differences According to Parental Status and Custodial Arrangements. *Population Research and Policy Review*, 34(5), 761-84.
- Vanassche, S. & Matthijs, K. (2012). Deeltijds versus voltijds stiefouderschap. De relatie tussen stiefouders en stiefkinderen in moedergezinnen, vadergezinnen en verblijfsco-ouderschap na scheiding. *Tijdschrift voor Sociologie*, 33(3-4), 267-95.
- Vanassche, S. & Matthijs, K. (2013). Verblijfsco-ouderschap en de relaties tussen ouders en stiefouders. *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 3(4), 1-33.
- Vanassche, S. & Sodermans, A. (2014). Co-parental Communication, Decision-making and Conflict between Divorced Parents. Differences According to the Residential Arrangement of Children and the Presence of New Partners. Paper Presented on the 12th Meeting of the European Network for the Sociological and Demographic Study of Divorce. Parijs, 2-4 oktober 2014.

- Vanassche, S. (Ed.), Sodermans, A., Botterman, S., Corijn, M., Dekeyser, G., Havermans, N. & Matthijs, K. (2011). *Congresboek Leuvens Adolescenten- en Gezinnenonderzoek*. 22 september 2011. Leuven: Centrum voor Sociologisch Onderzoek, KU Leuven.
- Vanassche, S., Sodermans, A., Matthijs, K. & Swicegood, G. (2013). Commuting between Two Parental Households: The Association between Joint Physical Custody and Adolescent Well-being Following Divorce. *Journal of Family Studies*, 19(2), 139-58.
- Warshak, R. A. (2007). The Approximation Rule, Child Development Research, and Children's Best Interests after Divorce. *Child Development Perspectives*, 1(2), 119-25.
- Willekens, M, Vanderheyden, G. & Mortelmans, D. (2011). Socio-economische gevolgen van een echtscheiding. In D. Mortelmans, I. Pasteels, P. Bracke, K. Matthijs, J. Van Bavel & C. Van Peer (Eds.), *Scheiding in Vlaanderen* (pp. 169-98). Leuven: Acco.